

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Луцький національний технічний університет
Львівський торговельно-економічний університет
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Малопольський державний університет
імені Вітольда Пілецького в Освенцімі (Польща)

VII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

23 березня 2023 р.

**Ministry of Education and Science of Ukraine
Mukachevo State University
Lutsk National Technical University
Lviv University of Trade and Economics
Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian Institute (Ukraine)
Cavalry Captain Witold Pilecki State University of Malopolska in Oświęcim
(Republic of Poland)**

**VII INTERNATIONAL
SCIENTIFIC
CONFERENCE**

**«FINANCIAL REGULATION OF
CHANGES IN THE ECONOMY OF
UKRAINE»**

23March 2023

Mukachevo

УДК 336.13.025.12(477)(043.2)

Ф59

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 2 від 24 березня 2023 року)*

Програмний комітет:

Щербан Тетяна Дмитрівна – ректор Мукачівського державного університету, доктор психологічних наук, професор.

Джоанна Стуглік – директор Інституту управління та виробничого машинобудування, Малопольський державний університет імені Вітольда Білецького, м. Освенцім.

Павел Качмарчик – декан факультету соціальних наук, Мазовецька академія в Плоцьку, доктор філософії.

Гоблик Володимир Васильович – перший проректор Мукачівського державного університету, доктор економічних наук, професор.

Кобаль Василь Іванович – проректор з науково-педагогічної роботи, Мукачівський державний університет, кандидат педагогічних наук, доцент.

Герц Мирослав Мирославович – начальник бюджетного відділу фінансового управління виконавчого комітету Мукачівської міської ради.

Черничко Тетяна Володимирівна – завідувач кафедри економіки та фінансів, Мукачівський державний університет, доктор економічних наук, професор.

Організаційний комітет:

Стегней М. І. – д.е.н., проф., Нестерова С. В. – к.е.н., доц., Гладинець Н. Ю. – к.е.н., доц.,

Лінтур І. В. – к.е.н., доц., Петричко М. М. – к.е.н., доц., Братюк В. П. – к.е.н., доц., Росола У.

В. – Ph.D, доц., ст. викл., Михальчинець Г. Т. – к.е.н., ст. викл.

Ф59 Фінансове регулювання зрушень у економіці України: збірник тез доповідей учасників VII Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, Мукачево, 23 березня 2023 р. – Мукачево: Вид-во МДУ, 2023. – 196 с.

Основною метою проведення конференції є обговорення та пошук рішень актуальних проблем здійснення фінансового регулювання зрушень в економіці України, обмін дослідницьким досвідом та публікація результатів наукових досліджень. Подані матеріали містять методологічні та методичні підходи, що можуть заслуговувати на увагу широкого кола фахівців.

Організаційний комітет вважає за доцільне повідомити, що не всі положення і висновки окремих авторів є беззаперечними. Разом з тим вважаємо можливим їхню публікацію з метою обговорення.

Редакція збірника не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, за якісний зміст і оформлення авторських рукописів (стилістичні, орфографічні помилки тощо) та залишає за собою право не розділяти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання розглянуті на конференції.

©Мукачівський державний університет, 2023

Росола У.В., Гопонько В.В., Клейнер В.В. АКТИВІЗАЦІЯ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ В УМОВАХ ВІЙНИ	81
Росола У.В., Росола О.А. АКТУАЛІЗАЦІЯ МІГРАЦІЙНОЇ КРИЗИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	83
Стегней М.І., Нодь О.Л., Черничко С.С. ЗБАЛАНСОВАНИЙ РОЗВИТОК РИНКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ: ГЛОБАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ, НАЦІОНАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ	85
Стегней М.І., Алмашій В.В., Осуський С.В. ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	88
Гоблик-Маркович Н.М., Хаустов О.О. СМАРТ-ТЕХНОЛОГІЇ УСФЕРІ ТУРИЗМУ	91
Черничко Т.В., Іщук М.В. УПРАВЛІНСЬКІ ДИЛЕМИ: МЕТОДОЛОГІЯ «ТРАДИЦІЙНОГО» ПОШУКУ РІШЕНЬ І ПІДХІД ТОС	94
Черничко Т.В., Поляков Ф.О. ШЛЯХИ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ	97
Чизмар І.І. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗВИТОК КІБЕРСПОРТУ ЯК СФЕРИ ЕКОНОМІКИ	100
Шлапак В.О. ДІЯЛЬНІСТЬ МЕБЛЕВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ В УМОВАХ КОРОНАВІРУСНОЇ ПАНДЕМІЇ ТА РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ	103

Секція 3. Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

Кулініч Т.В., Тимчина Ю.А. ОСОБЛИВОСТІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ У СУЧАСНИХ УМОВАХ РОЗВИТУ ЕКОНОМІКИ	106
Ліба Н.С. ЧИННИКИ ТА СКЛАДОВІ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОЇ ПОЛІТИКИ	109
Лінтур І.В., Вайданич С.С. АКТУАЛЬНІ РИЗИКИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ НБУ ПІД ЧАС ВІЙНИ	111
Лінтур І.В., Сідор В.В. БЮДЖЕТНЕ ФІНАНСУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ДЕРЖАВИ В УКРАЇНІ	113
Максименко Д.В., Головачко В.М. ОБЛІК ЛОГІСТИЧНИХ ВИТРАТ ЗА ЦЕНТРАМИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	116
Манайло О.Е. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ	118
Сторожук Т.М. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ДОХОДІВ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ У СКЛАДІ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА	121
Проскура В.Ф., Росоха В.М. ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ЯК НАПРЯМОК ДОСЯГНЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ	124

Секція 4. Фінансове регулювання економічних процесів

Братюк В.П. ДЕФІНІЦІЯ ПОНЯТТЯ РИЗИК ТА ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКІВ	129
Братюк В.П., Вакула М.М. МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ	132
Братюк В.П., Гнідин Т.Р. ОСОБЛИВОСТІ СТРАХУВАННЯ В СПОЛУЧЕНИХ ШТАТАХ АМЕРИКИ	133
Братюк В.П., Меденці М. ОСОБЛИВОСТІ МЕНЕДЖМЕНТУ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ	136
Гладинець Н.Ю., Бабидорич В.В. ОЦІНКА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ПЕРЕДУМОВА ЕФЕКТИВНОСТІ ЙОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ	138
Гладинець Н.Ю., Мілашовська К. Й., Попов О. О. СТАРТАПИ ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ	142
Гладинець Н.Ю., Товтин С.М., Медвідь Д.Р. АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЙОГО ВАЖЛИВІСТЬ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ	144
Дем'янчук О.І., Хохонік К.В. РИНОК СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ ПІД ЧАС ДІЙ ВОЄННОГО СТАНУ	148

Список використаних джерел:

1. Neuhofer, B., Buhalis, D., & Ladkin, A. (2015). Smart technologies for personalized experiences: a case study in the hospitality domain. *Electronic Markets*. URL:<http://dx.doi.org/10.1007/s12525-015-0182-1>
2. Маховка, В. М. Smart-технології туризмі (2017). Матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет конференції «Управління туристичною індустрією: методологія і практика» 27-28 вересня 2017 року. Полтава: ПолтНТУ ім. Ю. Кондратюка. С. 75-77.
3. Рябев, А. А., Тонкошкур, М. В., Кравцова, С. В. (2022). Концепція «Smart city» та її вплив на сферу туризму в умовах цифрової економіки. *Економіка і суспільство*. №32. URL:<https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-35-30>

УДК 338.3

Черничко Т. В.,
доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки та фінансів,
Іщук М. В.,
здобувач ОС Магістр
Мукачівський державний університет

УПРАВЛІНСЬКІ ДИЛЕМИ:

МЕТОДОЛОГІЯ «ТРАДИЦІЙНОГО» ПОШУКУ РІШЕНЬ І ПІДХІД ТОС

Одним з найефективніших інструментів, що дозволяє підприємству вирватися з рамок, що його обмежують, є теорія обмежень систем (Theory of Constraints, ТОС), розроблена у 1970-х рр. ізраїльським фізиком доктором Еліяху М. Голдраттом. Побудова процесу прийняття управлінських рішень на основі ТОС передбачає концентрацію організаційних ресурсів на усунення обмежень (конфліктів), які заважають компанії повністю реалізувати її потенціал.

На різних етапах розвитку ТОС використовували всесвітньовідомі компанії: General Motors, Procter&Gamble, AT&T, NV Philips і Boeing. Сьогодні концепція ТОС використовується в сферах охорони здоров'я, освіти, консультування, сільському господарстві тощо, а також в особистісному зростанні.

За теорією обмежень (ТОС) підприємство розглядається як система (сукупність взаємопов'язаних елементів), що створюється для досягнення певної цілі.

На операційному рівні використовуються такі три базові показники ТОС:

– прохід (Throughput) – це показник швидкості генерування системою грошей, різниця між входом в процес (input) і виходом з нього (output). Іншими словами, це гроші, отримані підприємством від реалізації продукту за вирахуванням прямих змінних витрат

(витрат сировини, матеріалів) на одиницю виготовленої продукції. Таким чином, прохід - це «свіжі» гроші, які вливаються в компанію;

– інвестиції (Investment) – гроші, вкладені компанією у будівлі, споруди, землю, устаткування, меблі, транспорт, запаси (сировину, незавершене виробництво, готову продукцію) і т.п. для створення можливості генерування проходу;

– операційні витрати (Operating Expenses) – всі інші витрати крім прямих змінних.

Прихильники ТОС стверджують, що за умови використання теорії обмежень протягом чотирьох років можна підвищити прибуток компанії до величини її нинішнього обороту. Сутність ТОС можна розглядати у двох аспектах – у сфері мислення та в аспекті конкретних прикладних рішень. Саме останній аспект утворює предмет досліджень в економіці та управлінні підприємствами. Отже, актуальною для досліджень проблемою є виявлення можливостей теорії обмежень Е. Голдратта у забезпеченні результативності підприємства, що діє в умовах високої непередбачуваності ринкових процесів.

Сутність ТОС полягає в управлінні потоком і фокусуванні зусиль на обмеженнях. Про існування потоку можна говорити тоді, коли відбувається певна послідовність повторюваних операцій. Максимальний вихід усього потоку диктується потужністю найслабшого ресурсу, що використовується для його здійснення. В теорії обмежень такий ресурс вважається обмеженням.

Теорія обмежень Е. Голдратта виходить з того, що в кожен конкретний момент часу в системі є тільки одне обмеження. Направивши зусилля на усунення обмеження, можна зробити істотний прорив у результатах діяльності компанії. І завдання менеджменту полягає у виявленні, максимальному використанні і «розширенні» цього «вузького місця». Іншими словами, завдання зводиться до того, щоб обмеження з джерела проблеми перетворити на джерело прибутку.

Обмеження поділяються на дві групи – фізичні та управлінські. *Фізичні обмеження* – це вузькі місця, які не дають можливості збільшувати продуктивність. *Управлінські обмеження* – це стереотипи і переконання, які ніхто не ставить під сумнів. Останні складають 90-95% усіх обмежень. Існує декілька типів обмежень: обмеження за потужністю, обмеження за часом виконання і обмеження ринком (кількістю замовлень).

Визначення ролі менеджера містить кілька ключових моментів:

Область відповідальності. Коли менеджер призначений керувати якою-небудь областю (підсистемою або всією системою), організація очікує безпроблемної роботи цієї області і її позитивного вкладу в досягнення мети всієї компанії. При розробці

ФІНАНСОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗРУШЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

концептуального рішення, спрямованого на досягнення поліпшень, важливо чітко визначити сферу відповідальності.

Показники рівня діяльності. Кожна область і кожна підсистема вносять певний внесок у досягнення мети організації. У будь-якій організації існують формалізовані або неформалізовані показники рівня діяльності, а якщо їх немає, то вони повинні бути розроблені для того, щоб сприяти проведенню поліпшень. Необхідність мати формалізовані показники для всіх ключових областей спонукає все більше і більше компаній використовувати систему збалансованих показників (ССП; balanced score cards, BSC) для оцінки рівня діяльності за ключовими показниками результативності (КПР; key performance indicators, KPI).

Покращення. «Кожне поліпшення є зміною, але не кожна зміна є поліпшенням». Це широко відоме твердження. Поліпшення означає просування системи на шляху до її мети.

Безперервні поліпшення. Роль менеджера закликає його постійно покращувати рівень діяльності системи, за яку він відповідає. Це означає прихильність тому, щоб ніколи не припиняти зусилля, спрямовані на пошук кращих способів забезпечення більш гладкою роботи системи і досягнення більш високого рівня діяльності.

Прагнення до того, щоб кожна система досягла більш високого рівня діяльності, однозначно свідчить про природної впевненості в тому, що система завжди здатна досягти кращих результатів (навіть якщо вона добре працює в даний час) (рис. 1).

Наявність «розриву» - це позитивне явище і необхідне умова для забезпечення процесу проведення поліпшень.

Для успіху потрібно не так багато: поставити мету, правильно вибрати точки докладання зусиль і визначити пріоритети управління всіма іншими функціями. Як наслідок - організація отримає такі результати (у залежності від сфери діяльності):

- підвищення своєчасності виконання замовлень;
- скорочення виробничого циклу;
- збільшення обсягів продажів;
- зниження розміру запасів, а також зростання їх оборотності;
- поліпшення фінансових результатів.

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ І МАРКЕТИНГУ В УМОВАХ КРИЗОВОЇ ЕКОНОМІКИ

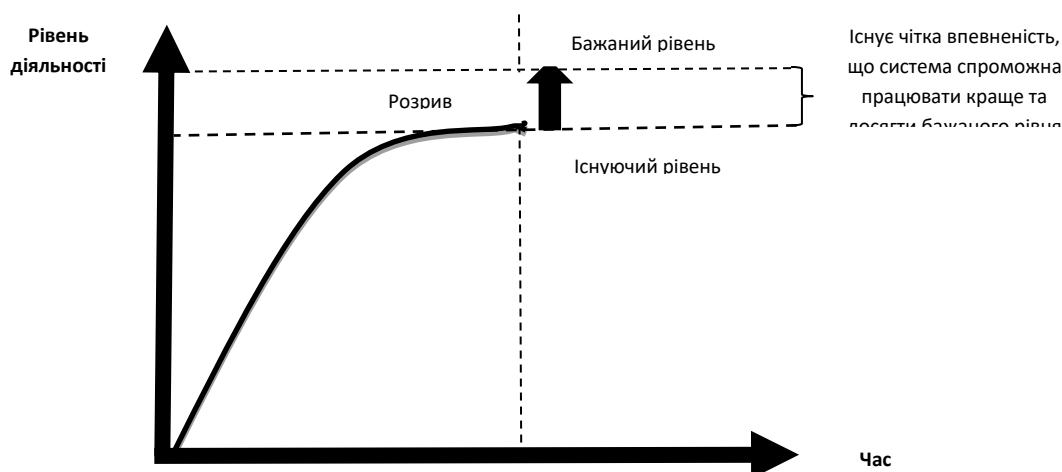

Рис. 1. Рівень діяльності системи за минулі періоди і очікування поліпшення рівня діяльності

Список використаних джерел:

1. Голдрат, Элияху М. Цель. (2004). Процесс непрерывного совершенствования. Минск: Попурри. 556 с.
2. Михайлишин, Н.П., Мельник, Н. Г. (2011). ТОС – теорія, що ламає стереотипи. Сталий розвиток економіки. № 4. С. 81-83.

УДК 334.012.61

Черничко Т. В.,
доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки та фінансів,
Поляков Ф. О.,
здобувач ОС Магістр,
Мукачівський державний університет

ШЛЯХИ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Мале підприємництво серйозно постраждало від війни порівняно з великими підприємствами. Останні виявили більшу стійкість до потрясінь, про що свідчить відносно менша частка великих підприємств, які припинили діяльність, порівняно з кожним п'ятим підприємством у секторі малого підприємництва. Ситуація поступово покращується, оскільки все більше підприємств малого бізнесу адаптуються до нового середовища та відновлюють свою діяльність, хоча половина з них значно скорочує свою діяльність (тобто працюють лише на 10-60 відсотків від довоєнних потужностей).

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>